

jaarverslag 2023

..raad
wijs
onder

inhoud

Woord vooraf 3

Interview 5
Onderwijs is de basis voor alles wat het leven brengt

1 Over de Onderwijsraad 7

2 Adviezen en verkenning 2023 10

Interview 15
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad 17

Interview 20
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen 22

Interview 28
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau 30

Colofon 33

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

woord vooraf

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

‘Werk beter samen’; ‘stuur consistent met welomschreven doelen, heldere wettelijke kaders en zorgvuldige regelgeving’; ‘zorg voor doordacht en onderwijsinhoudelijk goed geïnformeerd schoolbeleid’; ‘vermijd tijdelijke doelsubsidies’; ‘zorg voor gericht en samenhangend onderwijsbeleid voor de lange termijn’. Dit is een greep uit de aanbevelingen die de Onderwijsraad het afgelopen jaar deed. Het Nederlandse onderwijsbestel is gelaagd en pluriform. Door het decentrale karakter en de grondwettelijke vrijheid van onderwijs liggen invloed en zeggenschap over inhoud, vorm en organisatie van onderwijs dicht bij de praktijk.

Met het oog op goede bestuurlijke verhoudingen binnen het onderwijsbestel wees de raad in de adviezen vaak op de rollen en verantwoordelijkheden van de rijksoverheid, schoolbesturen en organisaties in het bestuurlijk middenveld. Zo is het de verantwoordelijkheid van schoolbesturen om de gevolgen van aanhoudende lerarentekorten *gezamenlijk* het hoofd te bieden en hierbij mee te wegen dat de lerarentekorten sociaal ongelijk verdeeld zijn. Besturen hebben zich dienstbaar op te stellen aan het werk dat schoolleiders, leraren en andere onderwijsprofessionals doen om onderwijs te realiseren en hen daarvoor goed toe te rusten. Schoolbesturen hebben daarnaast te zorgen voor een heldere, inhoudsrijke verantwoording over de besteding van de middelen.

Het is de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid om het onderwijs structureel te bekostigen op basis van wat van nodig is voor goed onderwijs en terughoudend te zijn met (tijdelijke) doelsubsidies. De rijksoverheid heeft consistent te sturen, met respect voor de bestuurlijke verhoudingen en vanuit een focus op de lange termijn. En werk te maken van een strategische agenda, gericht op het hele onderwijs én op het Europees onderwijsbeleid. In 2023 belichtte de raad het hele onderwijs: van voor- en vroegschoolse educatie tot de Toekomstverkenning voor middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en wetenschap.

2023 was ook het jaar van de eerste Onderwijslezing, verzorgd door Tracey Burns. Met de Onderwijslezing brengt de raad de vele organisaties in en rond het onderwijs samen rond een inhoudelijk thema. Dit keer was dat *Education in times of uncertainty*, gericht op de vraag: hoe kan het onderwijs weerbaar blijven en onzekere ontwikkelingen die erop van invloed zijn tegemoet treden? Denk aan de opkomst van *artificial intelligence (AI)*, de covid-pandemie en geopolitieke conflicten. In 2025 organiseert de raad de Onderwijslezing opnieuw.

Eind 2023 verschenen de resultaten van het evaluatieonderzoek naar de impact van de advisering van de Onderwijsraad in 2019-2022. Daaruit blijkt dat de raad zichtbaar werk heeft gemaakt van het realiseren van meer impact en dat er veel waardering is voor de kwaliteit van de adviezen en het gezag van de raad. De afgelopen periode heeft de Onderwijsraad stevig geïnvesteerd in communicatie en contacten met het onderwijsveld. De evaluatie laat zien dat dit vruchten afwerpt. De stakeholders voelen zich meer betrokken bij de adviezen van de Onderwijsraad en gebruiken deze op diverse manieren in de eigen praktijk en voor beleidsontwikkeling. De suggesties en aanbevelingen die de stakeholders in de evaluatie meegeven aan de raad, vormen een aanmoediging om de huidige lijn door te zetten. Bij de advisering houdt de Onderwijsraad altijd in het vizier voor wie het onderwijs primair is bedoeld: leerlingen en studenten en hun ouders. In 2023 startte een nieuw samengestelde JongerenOnderwijsraad. De ervaringen en ideeën van deze leerlingen en studenten voeden de raad bij de adviezen en

verkenningen. Daarnaast was het heel verrijkend om voor het advies over schoolbesturen uitgebreid en diepgaand met ouders te spreken. Persoonlijke ervaringen staan ook centraal in de interviews over de waarde van onderwijs, die in dit jaarverslag te vinden zijn. Vier (oud-)leerlingen en -studenten, Kitty, Marouane, Nitai en Tabitha, delen hun ervaringen en vertellen wat onderwijs voor hen heeft betekend. Deze verhalen laten zien dat onderwijs naast een bron van kennis een ontmoetingsplaats is, de horizon verbreedt, structuur en houvast biedt en wegen naar de toekomst opent. Ze illustreren de noodzaak samen te werken, consistent te sturen en de lange termijn voor ogen te houden, om zo goed onderwijs voor iedereen te realiseren en te behouden.

Edith Hooge
voorzitter

Mirjam van Leeuwen
secretaris-directeur

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

onderwijs is de basis voor alles wat het leven brengt

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Kitty (57), coördinator praktijkbegeleiding bij een beveiligingsbedrijf, over de waarde van onderwijs: ‘Onderwijs is de basis van alles wat daarna in het leven komt, van het vervolgonderwijs tot je eerste baan en tot je tiende baan. Je krijgt normen en waarden mee en veel basiskennis.’

‘De wereld ging voor me open toen ik leerde lezen. Dat ik boeken kon lezen en zelf iets kon schrijven, vond ik zo bijzonder. Ik was altijd geïnteresseerd in biologie. Mijn meester in de vijfde klas kon heel interessant vertellen over bloemen en dieren. Hij tekende die dan op het bord. Soms kwamen we ’s ochtends het lokaal binnen en had hij een prachtige bloem op het bord getekend, inclusief stamper en meeldraden.’

Niet zielig

‘In de grote vakantie tussen de basisschool en de middelbare school overleed mijn moeder. Ik was 12 jaar en kwam in een klas waar ik de meeste kinderen niet kende. Weg was het veilige gevoel van de basisschool. Ik zat met 30 kinderen in de klas en die wisten niet dat ik net mijn moeder had verloren. De leerkrachten wel, want mijn vader had het doorgegeven, maar er werd niet over gesproken. Ik vond dat eigenlijk wel fijn, ik kon gewoon meedoen en hoefde niets uit te leggen. Ik wilde ook niet zielig gevonden worden.’

Basis

‘Op school leerde ik dat je niet kunt blijven drijven op een ongeluk dat je is overkomen. Dat mag je niet als smoes gebruiken. Ik heb het wel geprobeerd. Dan zei ik dat ik niet kon leren voor een proefwerk, omdat mijn moeder was overleden. Ik kreeg gewoon een 3, want wat had dat proefwerk nou met mijn moeder te maken? Keihard, maar ik leerde zo wel: je moet door.’

‘Onderwijs is de basis van alles wat daarna in het leven komt, van het vervolgonderwijs tot je eerste baan en tot je tiende baan. Je krijgt normen en waarden mee en veel basiskennis. Ja, onderwijs is de basis.’

over de onderwijsraad

Missie Onderwijsraad: goed onderwijs voor iedereen

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Taak en werkwijze

Goed onderwijs voor iedereen: daar draagt de Onderwijsraad aan bij. De raad geeft al meer dan honderd jaar advies over onderwijsbeleid en -wetgeving aan de regering, de Eerste en Tweede Kamer en soms ook aan gemeenten. Gevraagd én uit eigen beweging. Dit mondt uit in gefundeerde verkenningen en adviezen die focussen op oplossingen voor de langere termijn. Ze gaan over alle vormen van onderwijs: van voorschoolse voorzieningen tot aan postuniversitair onderwijs en een leven lang ontwikkelen.

De raad is onafhankelijk en staat tegelijkertijd midden in de samenleving en het onderwijs. De adviezen zijn gebaseerd op wetenschappelijke kennis en inzichten. En ze worden gevoed door kennis en ervaring uit de onderwijspraktijk en de praktijk van onderwijswetgeving en -beleid. In de JongerenOnderwijsraad delen leerlingen en studenten van diverse leeftijden en schooltypen hun ervaringen en ideeën over het Nederlandse onderwijs en denken mee over onderwerpen waarover de raad adviseert.

De leden van de Onderwijsraad worden voor vier jaar benoemd op persoonlijke titel. Ze zijn aangetrokken vanwege hun wetenschappelijke kennis, praktijkervaring in het onderwijs en/of maatschappelijke bijdrage, in combinatie met hun visie op het onderwijs. De brede expertise binnen de raad zorgt dat er altijd vanuit meerdere – bijvoorbeeld onderwijskundige, economische, internationale en juridische – invalshoeken naar een onderwerp wordt gekeken.

[Lees meer](#)

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Nieuwe samenstelling raad

In januari 2023 is de Onderwijsraad in gewijzigde samenstelling van start gegaan. Met ingang van dat jaar zijn er vijf nieuwe leden benoemd: Orhan Agirdag, Gert Biesta, Dominique Majoor, Trudie Schils en Luc Sluismans. Voorzitter Edith Hooge en de leden Pieter Huisman, Cor van Montfort en Susan te Pas zijn herbenoemd. In oktober 2023 werd afscheid genomen van Esmah Lahlah in verband met haar benoeming als lid van de Tweede Kamer. De Onderwijsraad is dankbaar voor haar bijdragen. De raadsleden komen uit diverse geledingen van de maatschappij (onderwijs, wetenschap, openbaar bestuur).

Werkprogramma

Het *Werkprogramma 2024-2025* omvat de adviezen die de Onderwijsraad de komende periode uitbrengt. In een inleiding op het werkprogramma belicht de raad maatschappelijke trends en ontwikkelingen die voelbaar zijn in het Nederlandse onderwijs. Het werkprogramma is mede gebaseerd op gesprekken met de bewindslieden van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), leden van het parlement en betrokkenen in het onderwijsveld. Op Prinsjesdag 2023 heeft de regering het werkprogramma van de Onderwijsraad tegelijk met de Rijksbegroting naar het parlement gestuurd.

De Onderwijsraad benadrukt in het werkprogramma dat onderwijs ertoe doet, voor elk kind, voor alle jongeren. Onderwijs verbindt generaties door kennis, inzichten, vaardigheden en ervaringen door te geven. Het rust kinderen en jongeren toe om op hun beurt de samenleving vorm te geven en antwoorden te vinden op de vraagstukken van morgen. Vanuit de blik op onderwijs als brug tussen generaties ziet de Onderwijsraad toekomstige uitdagingen en ontwikkelingen waarvoor jongeren van nu komen te staan. Deze vormen de achtergrond voor de verkenningen en adviezen uit het werkprogramma.

De Onderwijsraad kondigde de volgende adviezen en verkenningen aan.

- Toekomstverkenning mbo, ho en wetenschap; advies op verzoek van OCW (publicatie eind 2023)
- Onderwijs als investering; advies uit eigen beweging (publicatie 2024)
- Opleiden in de beroepspraktijk; advies op verzoek van OCW (publicatie 2024)
- Lerarenopleidingen; advies op verzoek van OCW (publicatie 2024)
- De positie van de beroepsgroep leraren; advies op verzoek van de Tweede Kamer (publicatie 2024)
- Jongeren in justitiële jeugdinrichtingen; advies op verzoek van OCW (publicatie 2024)
- Armoede en onderwijs; verkenning op verzoek van de Tweede Kamer (publicatie 2024)
- Wetsadvies Strategisch personeelsbeleid; wettelijke adviestaak (publicatie 2024)
- Meertaligheid; advies op verzoek van OCW (publicatie 2025)
- Welzijn en onderwijs; verkenning uit eigen beweging (publicatie 2025)
- Onderwijshuisvesting; advies op verzoek van OCW (publicatie 2025)
- Stand van Educatief Caribisch Nederland; verkenning op verzoek van OCW (publicatie 2026)
- Wetsadvies Toezicht op informeel onderwijs; wettelijke adviestaak
- Wetsadvies Instellingsaccreditatie; wettelijke adviestaak

[Lees meer](#)

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Financiën

De Onderwijsraad heeft een jaarbudget van 2,7 miljoen euro. Het merendeel van dit budget (circa 2,1 miljoen euro) gaat naar personele kosten om adviezen te kunnen ontwikkelen, te weten salariskosten van het bureau en vacatievergoedingen van raadsleden en voorzitter. Verder besteedt de Onderwijsraad jaarlijks ongeveer 200.000 euro aan het laten uitvoeren van onderzoek. Operationele kosten (zoals voor drukwerk, verzending en communicatie) en huisvestingskosten vormen de resterende posten. Over de besteding van de middelen legt de Onderwijsraad verantwoording af aan het ministerie van OCW.

Evaluatie Onderwijsraad 2019-2022

Welke impact hebben de adviezen van de Onderwijsraad gehad in 2019-2022? Deze vraag stond centraal in de vierjaarlijkse evaluatie van de Onderwijsraad, uitgevoerd door onafhankelijke onderzoekers. Met de vierjaarlijkse evaluatie krijgt de raad een spiegel voorgehouden hoe regering, parlement en het onderwijsveld het werk van de Onderwijsraad ervaren en hoe de adviezen van de raad worden gebruikt. De raad neemt de aanbevelingen ter harte en gaat hiermee de komende periode aan de slag.

[Lees meer](#)

adviezen en verkenning 2023

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

De Onderwijsraad bracht in 2023 twee adviezen, drie briefadviezen en een verkenning uit.

Aantal (brief)adviezen en verkenningen 2023 en 2022

	2023	2022
Adviezen	2	3
Verkenningen	1	1
Briefadviezen	3	-

Adviezen en verkenning

Actief in Europa

Advies uit eigen beweging, 9 maart 2023

Maak serieus werk van Europees onderwijsbeleid, adviseert de Onderwijsraad de regering in *Actief in Europa*. De huidige, afwachtende houding van Nederland doet geen recht aan de toenemende invloed vanuit Europa op het onderwijs. De raad beveelt de onderwijsministers aan om in samenspraak met het onderwijsveld een strategische agenda op te stellen, die duidelijkheid biedt over de Nederlandse ambities voor Europees onderwijsbeleid. Zo ontstaan focus en houvast voor het onderwijsveld en de overheid, kan Nederland beter inspelen op kansen en risico's van Europees onderwijsbeleid en er zelf aan bijdragen.

De Onderwijsraad heeft direct na publicatie twee bijeenkomsten georganiseerd; de eerste met beleidsambtenaren van OCW en andere departementen (Economische Zaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Buitenlandse Zaken), de tweede met vertegenwoordigers uit het onderwijsveld en OCW. Ook heeft de raad op uitnodiging bij diverse gelegenheden toelichting gegeven op het advies. Daarnaast publiceerden de voorzitters van de Onderwijsraad en de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI) samen een blog over Europees onderwijs, onderzoek en innovatie.

In een Kamerbrief heeft de minister van OCW een beleidsreactie gegeven op het advies. De kern ervan is dat het advies goed aansluit op de huidige inzet van OCW in Europa. De minister onderschrijft de wenselijkheid van een langetermijnvisie op de rol van de EU in onderwijsbeleid, en een daarvan afgeleide strategische agenda.

[Lees verder](#)

Schaarste schuurt

Verkenning op verzoek van OCW, 29 juni 2023

Lerarentekorten houden aan en zijn ongelijk verdeeld, waarschuwt de Onderwijsraad in de verkenning *Schaarste schuurt*. De raad benadrukt dat lerarentekorten niet alleen een probleem mogen zijn van de scholen en schoolbesturen die er het hardst door worden geraakt. De tekorten mogen de kansongelijkheid in het onderwijs ook niet verder vergroten. Op verzoek van de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs heeft de raad doordacht hoe in onderwijs voorzien kan worden bij een aanhoudend tekort aan leraren. De raad werkt daartoe handelingsopties uit en belicht de implicaties daarvan.

De raad verkent opties in twee richtingen. Het ene spoor is beperking van het onderwijsaanbod in inhoud en tijd. Het andere spoor richt zich op de manier waarop het werk in scholen wordt georganiseerd en de inzet van mensen en middelen daarbij. Dit zijn ingrijpende opties met grote implicaties voor het beroep van leraar, de onderwijskwaliteit en kansengelijkheid. De raad maakt inzichtelijk dat onderwijs geven met een tekort aan leraren pijnlijke keuzes vergt. Maar die zijn wel nodig om scholen te helpen lerarentekorten het hoofd te bieden.

De Onderwijsraad heeft kort na publicatie van de verkenning een rondetafelgesprek gevoerd met vertegenwoordigers van schoolbesturen, schoolleiders, leraren, gemeenten en OCW. Daarnaast heeft de raad de verkenning toegelicht in een technische briefing aan de vaste commissie voor OCW van de Tweede Kamer. Ook heeft de raad op uitnodiging op diverse plekken toelichtingen gegeven.

De onderwijsministers hebben nog geen beleidsreactie gegeven op de verkenning, maar in de Kamerbrief Lerarenstrategie van 15 december 2023 hebben zij er wel aandacht aan besteed.

[Lees verder](#)

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Briefadvies over voorzieningen jonge kind

Advies op verzoek van de Tweede Kamer, 21 september 2023

De onderwijsraad heeft een briefadvies uitgebracht over doorlopende lijnen en gelijke onderwijskansen bij voorzieningen voor het jonge kind. Dat advies luidt: garandeer en versterk de voor- en vroegschoolse educatie (vve) voor kinderen tussen 2,5 en 6 jaar die een risico lopen op onderwijsachterstanden. Een goed functionerende vve is volgens de raad een onmisbare schakel in het realiseren van meer gelijke onderwijskansen. De raad pleit voor een betere aansluiting tussen de voorschoolse voorziening en de basisschool. Dit door landelijke doelen te ontwikkelen voor het speel- en leeraanbod van de vve en in te zetten op betere samenwerking en professioneel handelen van pedagogische medewerkers en leraren.

De raad heeft een toelichting gegeven over het briefadvies aan beleidsmedewerkers van OCW, het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en een aantal organisaties op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie.

In een brief van 27 oktober 2023 heeft de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs positief gereageerd op de aanbevelingen van de Onderwijsraad.

[Lees verder](#)

Een duidelijke positie voor schoolbesturen

Advies uit eigen beweging, 28 september 2023

De sturing van de overheid op schoolbesturen is niet consistent, constateert de Onderwijsraad. De overheid is in wetgeving niet altijd duidelijk over wat schoolbesturen moeten doen. Tegelijkertijd maakt de overheid ook wetten die te veel voorschrijven wat schoolbesturen moeten doen. De Onderwijsraad adviseert: stuur als overheid consistent en zorg voor een duidelijke positie van schoolbesturen. Zorg als schoolbestuur dat beslissingen over onderwijs zo veel mogelijk op school worden genomen en werk extern samen als dat nodig is vanuit publieke belangen. Schoolbesturen vormen een onmisbaar knooppunt in het bestel tussen school, overheid en de maatschappelijke omgeving, maar de bestuurlijke verhoudingen zijn verstoord geraakt.

Al tijdens de voorbereiding van het advies kon het onderwerp op veel belangstelling rekenen. Raadsleden en raadsadviseurs zijn op verscheidene plekken in gesprek gegaan met organisaties uit het onderwijsveld. Na publicatie is het advies toegelicht en besproken tijdens bijeenkomsten van sectorraden en profielorganisaties, bestuurders, schoolleiders en toezichthouders, beleidsdirecties en de directie Wetgeving en Juridische Zaken van het ministerie, de Onderwijsinspectie en de Vereniging voor Onderwijsrecht. Daarnaast is het advies toegelicht en besproken in een bijeenkomst van de Vlaamse Onderwijsraad.

De kabinetsreactie op het advies is verwerkt in de Kamerbrief Herijking sturing funderend onderwijs van 5 april 2024.

[Lees verder](#)

Brief aan nieuw kabinet

Advies uit eigen beweging, 27 november 2023

In een brief aan een nieuw kabinet adviseert de Onderwijsraad, als onafhankelijk adviseur voor regering en parlement, te komen tot gerichte en samenhangende ambities voor het onderwijs op de lange termijn en niet te bezuinigen op onderwijs. Het onderwijs is niet gebaat bij een nieuw coalitieakkoord met tijdelijke investeringen en losstaande voornemens die binnen vier jaar moeten worden gerealiseerd. In plaats daarvan zijn focus en structurele bekostiging nodig en langetermijnambities die kabinetperiodes overstijgen – ook om de hardnekkige problemen in het onderwijs te kunnen aanpakken.

[Lees verder](#)

Briefadvies Toekomstverkenning middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en wetenschap

Advies op verzoek van OCW, 18 december 2023

De Onderwijsraad spreekt waardering uit voor het in samenhang en voor de lange termijn doordenken van de toekomst van middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en wetenschap in de toekomstverkenning [Vandaag is het 2040](#), die de minister aanbood aan de Tweede Kamer. De raad adviseert nog een stap verder te gaan en te komen tot

één langetermijnagenda voor funderend en vervolgonderwijs. De raad geeft de minister aandachtspunten mee voor de uitwerking van regionale samenwerking en dringt erop aan de rol van digitale technologie in het onderwijs nog beter te doordenken.

Het advies staat op 15 april 2024 geagendeerd bij een notaoverleg over de Toekomstverkenning vervolgonderwijs in de Tweede Kamer.

[Lees verder](#)

Adviezen en verkenningen in voorbereiding

De raad heeft eind 2023 de volgende adviezen in voorbereiding.

Onderwijs als investering

Advies uit eigen beweging, gepubliceerd op 26 januari 2024

Het advies gaat in op de besluitvorming over onderwijsuitgaven binnen de rijksbegroting. Uitgaven aan onderwijs worden nu vooral beschouwd als kosten zonder opbrengsten. De raad adviseert regering en parlement over een beter onderbouwde besluitvorming. Welke overwegingen moeten bij de besluitvorming allemaal een rol spelen?

[Lees verder](#)

Advies wetsvoorstel Wet internationalisering in balans

Wettelijke adviestaak, gepubliceerd op 6 februari 2024

De raad toetst het wetsvoorstel onder meer op consistentie met onderwijswetgeving, heldere onderbouwing, doelmatigheid en doeltreffendheid. Hoe gaat de wet in de onderwijspraktijk uitpakken? Zijn de maatregelen in het wetsvoorstel proportioneel en uitvoerbaar?

[Lees verder](#)

Een klemmend beroep

Advies op verzoek van OCW, gepubliceerd op 28 maart 2024

De komende jaren zijn veel vakmensen en professionals nodig om maatschappelijke uitdagingen, zoals de vergrijzing, de energietransitie en de tekorten op de arbeidsmarkt, het hoofd te bieden. Hierdoor wordt een groot beroep gedaan op het beroepsonderwijs. Wat is nodig om studenten goed te kunnen blijven opleiden in de beroepspraktijk?

[Lees verder](#)

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

	Inhoud
	Woord vooraf
	Interview <i>Onderwijs is de basis voor alles wat het leven brengt</i>
1	Over de Onderwijsraad
2	Adviezen en verkenning 2023
	Interview <i>Vorbereiding op de toekomst</i>
3	Activiteiten van de raad
	Interview <i>De beste versie van jezelf</i>
4	Impact adviezen
	Interview <i>Docenten doen ertoe</i>
5	Samenstelling raad en bureau
	Colofon

De positie van de beroepsgroep leraren *Advies op verzoek van de Tweede Kamer*

Op welke punten is versterking van de invloed en betrokkenheid van de leraar noodzakelijk en wat is daarvoor nodig? Op verzoek van de Tweede Kamer brengt de raad in kaart wat er is gedaan met eerdere aanbevelingen van de raad rond de versterking van de beroepsgroep leraren. Vervolgens kijkt de raad opnieuw naar de rol van de leraar vanuit de vraag: hoe kan de positie van de beroepsgroep worden verstevigd?

[Lees verder](#)

Jongeren in justitiële jeugdinrichtingen *Advies op verzoek van OCW*

In Nederland verblijven dagelijks zo'n 450 jongeren in een justitiële jeugdinrichting (JJI) – vaak voor korte tijd, soms meerdere jaren. Tijdens hun verblijf in detentie volgen deze jongeren onderwijs. Dit geeft hen perspectief op een goede terugkeer in de samenleving. Betekenisvol en passend onderwijs voor deze jongeren verzorgen is geen gemakkelijke opgave. De Onderwijsraad buigt zich over de vraag hoe het onderwijs in JJI's beter kan en wat daarvoor nodig is.

[Lees verder](#)

Lerarenopleidingen *Advies op verzoek van OCW*

De huidige beleidsontwikkelingen rondom lerarenopleidingen roepen vragen op over de borging van de bekwaamheid van aankomende leraren en de rol die alle betrokkenen hierin hebben. Wat is nodig om de bekwaamheid te borgen van leraren die hun initiële lerarenopleiding afronden?

[Lees verder](#)

Meertaligheid *Advies op verzoek van OCW*

Leerlingen die van huis uit geen Nederlands spreken, staan op school voor een dubbele uitdaging. Zij leren Nederlands en moeten tegelijkertijd in die taal leren en vaardigheden opdoen. Wat betekent dit voor hun scholing en vorming?

[Lees verder](#)

Stand van Educatief Caribisch Nederland *Verkenning op verzoek van OCW*

Op verzoek van de ministers werkt de Onderwijsraad aan een Stand van Educatief Caribisch Nederland. De raad brengt daarin bestaande onderzoeken, evaluaties en beleid in kaart en verkent een aantal nader te bepalen thema's.

[Lees verder](#)

Welzijn en onderwijs *Verkenning uit eigen beweging*

In deze verkenning uit eigen beweging buigt de raad zich over de vraag: wat is er nodig in de structuur en cultuur van het onderwijs om op een pedagogisch verantwoorde en gezonde manier bij te dragen aan de scholing en vorming van kinderen en jongeren?

[Lees verder](#)

Armoede en onderwijs *Verkenning op verzoek van de Tweede Kamer*

Op verzoek van de Tweede Kamer gaat de raad in deze verkenning in op de vraag: welke opgave ligt er voor onderwijsinstellingen in relatie tot armoede en de negatieve effecten hiervan op de ontwikkeling van jongeren?

[Lees verder](#)

Onderwijshuisvesting *Advies op verzoek van OCW*

De raad geeft in dit advies antwoord op de vraag van de minister: wat is nodig om de kwaliteit van onderwijshuisvesting in de toekomst te borgen?

[Lees verder](#)

Wetsadvies Strategisch personeelsbeleid *Wettelijke adviestaak*

De raad bekijkt wat het wetsvoorstel betekent voor de onderwijspraktijk en in hoeverre het voorstel in overeenstemming is met artikel 23 Grondwet. Daarbij let de raad ook op aspecten als uitvoerbaarheid en consistentie van de onderwijswetgeving.

[Lees verder](#)

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

voorbereiding op de toekomst

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Marouane (15 jaar, 4 havo) over de waarde van onderwijs: ‘School bereidt je voor op de toekomst. Met een opleiding en een diploma kun je veel bereiken.’

‘Ik ging naar de islamitische basisschool. Daar kreeg ik een stevige basis mee: taal, rekenen en algemene kennis, aangevuld met de soera’s van ons geloof en verhalen van onze profeten. Ik heb veel positieve herinneringen aan de basisschool, voelde me er thuis.’

Foutloos

‘Mijn schooladvies was havo/vwo of vwo, maar uiteindelijk ben ik blij dat ik nu op de havo zit. Ik weet nog niet wat ik wil worden of welke richting ik na de havo zal kiezen. Misschien ga ik rechten studeren en word ik advocaat. Ik heb het vakkenpakket Economie & Maatschappij gekozen, met bedrijfseconomie en Frans. Die keuze is bewust: Frans is net als Engels een wereldtaal. En bedrijfseconomie is ook handig. Niet alleen als je een bedrijf start of bij een bedrijf gaat werken, maar ook omdat je basiskennis opdoet, bijvoorbeeld van verzekeringen. Nederlands is ook een nuttig vak. Als je in Nederland leeft, waar iedereen Nederlands spreekt, is het handig als je de grammatica en spelling goed kent.’

Luisteren

‘Ik vind wel dat scholen beter kunnen luisteren naar leerlingen. Soms moeten wij een toets maken, terwijl we er nog niet klaar voor zijn. Dan vragen we of de toets verzet kan worden, maar dat gebeurt nooit. Iets vergelijkbaars vind ik het idee van een telefoonverbod. Ons schoolbestuur wil dat we onze mobieltjes in ons kluisje laten. Maar hoe kunnen we dan ons rooster checken of weten of een docent uitvalt?’

Aangemoedigd

‘Ik word op school, ook op de middelbare, altijd positief benaderd, docenten moedigen me aan als ik dingen wil weten. Docenten en medeleerlingen zeggen nu tegen mij: jij moet de politiek in. Daar had ik zelf niet aan gedacht. Ik vind school handig. School bereidt je voor op de toekomst. Met een opleiding en een diploma kun je veel bereiken.’

activiteiten van de raad

Inhoud

Woord vooraf

Interview
Onderwijs is de basis voor alles wat het leven brengt

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

In gesprek met de JongerenOnderwijsraad

Om goede adviezen te kunnen geven, zijn de ervaringen en meningen van leerlingen en studenten cruciaal voor de Onderwijsraad. De raad wil graag weten hoe het echt gaat en voelt in het onderwijs. Daarom is er sinds 2019 een JongerenOnderwijsraad met leerlingen en studenten van diverse leeftijden en schooltypen.

In april 2023 heeft de Onderwijsraad afscheid genomen van de tweede JongerenOnderwijsraad. In de laatste bijeenkomst hebben de jongeren met raadsleden gesproken over lerarentekorten: wat zij ervan merken en welke kansen zij zien. Daarnaast hebben zij in een gesprek met minister Dijkgraaf hun zorgen over het onderwijs gedeeld.

In oktober 2023 is de derde JongerenOnderwijsraad van start gegaan. Uit bijna honderd aanmeldingen zijn achttien nieuwe leden geselecteerd van diverse leeftijden, schoolsoorten, onderwijsniveaus en afkomstig uit verschillende regio's in het land. De raad heeft met de jongeren gesproken over de waarde van onderwijs voor henzelf en voor de samenleving.

[Lees meer](#)

‘Denkt u mee?’ Input bij adviezen in voorbereiding

De Onderwijsraad nodigt bij adviezen in voorbereiding iedereen uit mee te denken. De raad heeft in 2023 een online oproep gedaan voor de adviezen over opleiden in de beroepspraktijk, voorzieningen voor het jonge kind en lerarentekorten. De Onderwijsraad heeft ook een online oproep gedaan om mee te denken over het *Werkprogramma 2024-2025*. Aan welke onderwerpen en vraagstukken in het onderwijs zou de raad aandacht moeten besteden?

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereitung op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Onderwijslezing

Op 23 mei 2023 organiseerde de Onderwijsraad de eerste Onderwijslezing in het Mauritshuis in Den Haag. Tracey Burns, Chief Research Officer bij het National Center on Education and the Economy in Washington, sprak in haar lezing over onderwijs in een veranderende wereld. Ze ging in op een aantal internationale trends en wat die betekenen voor het onderwijs. Vervolgens reflecteerde Edith Hooge, voorzitter van de Onderwijsraad, vanuit de ervaringen in Nederland op wat bestendig en robuust onderwijs vraagt van de maatschappij en van het onderwijs zelf.

De Onderwijslezing wordt een terugkerend, tweejaarlijks evenement voor de vele betrokkenen in en rond het onderwijs, waarbij een spreker vanuit de onderwijspraktijk, beleid of wetenschap een perspectief biedt om naar het onderwijs te kijken.

[Lees meer](#)

[Bekijk video](#)

Voorzitterschap EUNEC

De Onderwijsraad is een van de *founding members* van EUNEC, het Europese netwerk van onderwijsraden. EUNEC heeft ten doel kennis en ervaring uit te wisselen over de verschillende onderwijssystemen, onderwijsbeleid en -praktijk. En zo mogelijk gezamenlijke standpunten te bepalen over het onderwijsbeleid van de Europese Unie. Het Europese netwerk bestaat sinds 2000 en inmiddels maken ook enkele landen buiten Europa deel uit van het netwerk. Per 1 juni 2023 is Mirjam van Leeuwen, secretaris-directeur van de Onderwijsraad, de voorzitter van EUNEC. Zij is benoemd voor twee jaar.

[Lees meer](#)

Keynote Edith Hooge bij Vlaams-Nederlandse Onderwijstop

Op 23 januari verzorgde voorzitter Edith Hooge de Nederlandse *keynote* bij de Vlaams-Nederlandse Onderwijstop over onderwijskwaliteit. Een initiatief bedoeld om ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. De Vlaamse en Nederlandse onderwijssystemen staan deels voor dezelfde uitdagingen. Edith Hooge wierp een blik op het Nederlandse onderwijsstelsel, benoemde de kernproblemen en besprak oplossingen die de Onderwijsraad aandraagt.

[Lees meer](#)

Tijdlijn 2023

Start nieuwe raadsleden

Onderwijslezing

Evaluatie Onderwijsraad 2019-2022

Brief aan nieuw kabinet

januari

februari

maart

april

mei

juni

juli

augustus

september

oktober

november

december

Briefadvies over voorzieningen jonge kind

Start derde JongerenOnderwijsraad

Briefadvies Toekomstverkenning mbo, hbo en wetenschap

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

de beste. versie van jezelf

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Nitai (20), hbo-student Social Work, over de waarde van onderwijs: ‘Hoe meer lessen ik krijg en hoe meer ik word getoetst, des te bekwamer ik word en des te meer verantwoordelijkheid ik aankan.’

‘Op de basisschool leerde ik naast de basisvaardigheden ook sociale vaardigheden. Van jongs af aan word je door school gevormd. Twee leerkrachten zijn me echt bijgebleven. Door hen voelde ik me echt gehoord.’

‘Vroeg in mijn jeugd keek ik al Engelstalige series. In groep 7 en 8 kreeg ik Engelse les en dat opende mijn ogen. Ik begreep steeds meer van wat er op tv werd gezegd. Ik realiseerde me dat het handig is een andere taal te leren, vooral als ik later naar het buitenland wil gaan.’

Stage

‘Hoe meer lessen ik krijg en hoe meer ik word getoetst, des te bekwamer ik word, en des te meer verantwoordelijkheid ik aankan. Dat merkte ik op mijn stageplek; daar kon ik mijn kennis toepassen in de praktijk. Daar leer je razendsnel van. Dat kan op het mbo, met een stage of een bbl-traject (beroepsbegeleidende leerweg). En op het hbo en de universiteit kan dat tijdens stages of werk. Hoe meer praktische voorbeelden en praktijkervaring, des te beter. Met theoretische én praktische ervaring ben je waardevoller voor de arbeidsmarkt.’

Grenzen bewaken

‘Je hebt als leerling en als student gekwalificeerde, vakbekwame docenten nodig. En een veilige leeromgeving. Je moet jezelf kunnen zijn op school en als je je ergens over uitspreekt, moet er met respect naar je geluisterd worden. Kritisch denken en een probleemoplossende houding, dat zijn kwaliteiten die je moet kunnen ontwikkelen. Wat je op school ook ontwikkelt, zijn je sociale vaardigheden. Je moet met elkaar omgaan en samenwerken.’

‘Ik heb ook geleerd voor mezelf te zorgen. Als je overwerkt dreigt te raken, moet je aan de bel trekken of wat meer tijd voor jezelf nemen. Je grenzen bewaken is belangrijk. Studenten en docenten komen steeds vaker in een burn-out terecht. Dat vind ik zorgelijk.’

Veelzijdig

‘Onderwijs heeft als doel je kennis en denkvermogen te vergroten, maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren en sociale vaardigheden, verantwoordelijkheid en zelfinzicht te ontwikkelen. Dat zijn aspecten die je als mens nodig hebt en die bijdragen aan de samenleving zelf. Als je dat centraal stelt in je persoonlijke ontwikkeling en binnen het onderwijs, word je de beste versie van jezelf.’

adviezen impact

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Vermeldingen in stukken Eerste en Tweede Kamer

In debatten in de Eerste en Tweede Kamer wordt regelmatig gerefereerd aan adviezen van de Onderwijsraad. De raad voedt zo het democratisch besluitvormingsproces en draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijsbeleid en de -wetgeving.

Vermeldingen in stukken in Eerste en Tweede Kamer

	2023	2022
Agenda	2	1
Handelingen	17	21
Kamervragen	7	11
Kamerstukken	179	138

Presentaties en deelname aan bijeenkomsten

De Onderwijsraad vindt het belangrijk met presentaties en artikelen een breed publiek te informeren over de adviezen van de raad. Zowel raadsleden als raadsadviseurs brengen daarom op conferenties, seminars en andere bijeenkomsten de adviezen van de raad voor het voetlicht en gaan daarover in gesprek.

Presentaties en deelname aan bijeenkomsten

Datum	Wie	Wat
17 januari	Raadsadviseurs Martine Braaksma en Raymond Kubben	Presentatie over de Onderwijsraad aan studenten van de cursus Beleid en Bestuur in het Onderwijs, bachelor Pedagogische wetenschappen Erasmus Universiteit Rotterdam
24 januari	Secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen en raadsadviseur Karin Westerbeek	Bezoek aan de raad door MME-studenten TIAS
25 januari	Raadsadviseurs Martine Braaksma en Bregje Beerman	Toelichting op het advies <i>Taal en rekenen in het vizier</i> aan basisteams OCW
30 januari	Raadadviseurs Helma Twilt	Toelichting op het advies <i>Taal en rekenen in het vizier</i> bij Passend Primair Onderwijs (PPO) Rotterdam
31 januari	Raadsadviseurs Martine Braaksma en Helma Twilt	Toelichting op het advies <i>Taal en rekenen in het vizier</i> bij het Centraal Planbureau
2 februari	Raadsadviseurs Martine Braaksma en Hein Broekkamp	Gesprek met vertegenwoordigers van OCW en vertegenwoordigers van de Vereniging Hogescholen, Universiteiten van Nederland (VNL), Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, Landelijk Overleg Lerarenopleiding Basisonderwijs en 10voordeleraar over het advies <i>Taal en rekenen in het vizier</i>
2 februari	Raadslid Trudie Schils	Deelname aan panel bij Conferentie European Institute of Public Administration in het kader van studie ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
7 februari	Raadslid Susan te Pas en raadsadviseur Frans Hoogendijk	Toelichting op het advies <i>Actief in Europa</i> bij de Vlaamse Onderwijsraad
8 februari	Raadslid Daisy Mertens en raadsadviseurs Bregje Beerman en Talitha Stam	Werkbezoek aan ROC Gilde voor het advies <i>Taal en rekenen in het vizier</i>
9 februari	Voorzitter Edith Hooge	In gesprek met bestuurdersnetwerk Scholengroep Driestar-Wartburg voor het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>
10 februari	Raadsleden Cor van Montfort, Esmah Lahlah, Pieter Huisman en raadsadviseurs Karin Westerbeek, Raymond Kubben, Els Schram en Hein Broekkamp	Panelbijeenkomst met schoolleiders (in samenwerking met Academie & Vakvereniging Schoolleiders, AVS) voor het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>
16 februari	Raadsadviseurs Raymond Kubben, Hein Broekkamp en Els Schram	Panelbijeenkomst met ouders voor het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>
16 februari	Raadsadviseur Hein Broekkamp	Keynote bij Ons Middelbaar Onderwijs (OMO) over het advies <i>Steeds inclusiever</i>
17 februari	Voorzitter Edith Hooge, raadsleden Esmah Lahlah, Luc Sluijsmans, Orhan Agirdag en Cor van Montfort, secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen, raadsadviseurs Martine Braaksma, Helma Twilt en Jasper Jans en stagiair Tim Spreeuwiers	Veldbijeenkomst voor de verkenning <i>Schaarste schuurt</i>
23 februari	Voorzitter Edith Hooge, raadsleden Cor van Montfort, Pieter Huisman en Esmah Lahlah en raadsadviseurs Hein Broekkamp, Raymond Kubben en Karin Westerbeek	Panelbijeenkomst met leraren voor het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>
28 februari	Voorzitter Edith Hooge, raadslid Susan te Pas, raadsadviseur Hein Broekkamp en extern commissielid Inge Molenaar	Expertsessie Intelligente Technologie en het Onderwijs bij de Sociaal-Economische Raad in het kader van het advies <i>Inzet van intelligente technologie</i>

Inhoud

Woord vooraf

Interview
Onderwijs is de basis voor alles wat het leven brengt

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

3 maart	Commissieleden en projectteam van advies <i>Een klemmend beroep</i>	Werkbezoek Koning Willem I College voor het advies <i>Een klemmend beroep</i>
23 maart	Raadsadviseur Frans Hoogendijk	Toelichting op het advies <i>Actief in Europa</i> aan beleidsmedewerkers van OCW
27 maart	Raadslid Susan te Pas	Videoboodschap voor congres over ChatGPT en AI in het onderwijs in het kader van het advies <i>Inzet van intelligente technologie</i>
31 maart	Raadsleden Cor van Montfort, Pieter Huisman, Esmah Lahlah, Daisy Mertens en Trudy Schils, secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen en raadsadviseur Hein Broekkamp	Werkbezoek aan basisschool De Vuurvogel voor het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>
5 april	Raadsadviseur Frans Hoogendijk	Bijeenkomst met sectorraden, Nuffic en Neth-ER in het kader van het advies <i>Actief in Europa</i>
13 april	Raadsadviseurs Karin Westerbeek en Martine Braaksma	Toelichting over diverse aspecten van hoogbegaafdheidsonderwijs vanuit werkbezoek SEM-onderwijs (samenwerkende educatieve marktpartijen) bij conferentie GAAF!
18 april	Voorzitter Edith Hooge	Deelname panel Reuring!Café over het mbo in het kader van het advies <i>Een klemmend beroep</i>
8-10 mei	Secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen, raadsadviseur Karin Westerbeek en senior communicatieadviseur Sandra Loois	Deelname aan EUNEC-bijeenkomst in Madrid
10 mei	Raadsadviseur Martine Braaksma	Deelname aan rondetafelgesprek bij congres De Staat van het Onderwijs, vanuit het advies <i>Taal en rekenen in het vizier</i>
10 mei	Raadsadviseurs Martine Braaksma en Bregje Beerman	Toelichting op het advies <i>Taal en rekenen in het vizier</i> bij congres De Staat van het Onderwijs
16 mei	Raadsadviseurs Talitha Stam en Jasper Jans	Werkbezoek aan VNO-NCW/MKB Nederland in het kader van het advies <i>Een klemmend beroep</i>
23 mei	Tracey Burns	Onderwijslezing
30 mei	Voorzitter Edith Hooge	Deelname aan panel bij programma Bijles voor iedereen? in De Balie in het kader van de adviezen <i>Taal en rekenen in het vizier</i> en <i>Publiek karakter voorop</i>
1 juni	Voorzitter Edith Hooge, raadsleden Gert Biesta, Dominique Majoor en Trudie Schils, secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen en raadsadviseur Karin Westerbeek	Kennismaking met de vaste commissie voor OCW van de Tweede Kamer
1 juni	Raadsadviseur Hein Broekkamp	Deelname aan bijeenkomst van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW)
2 juni	Raadsleden Dominique Majoor, Susan te Pas en Trudie Schils en raadsadviseurs Talitha Stam, Jasper Jans en Bregje Beerman	Veldraadpleging met hbo- en mbo-docenten en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven in het kader van het advies <i>Een klemmend beroep</i>
8 juni	Raadsadviseurs Jasper Jans, Bregje Beerman en Talitha Stam	Werkbezoek aan HAN University of Applied Sciences in Nijmegen in het kader van het advies <i>Een klemmend beroep</i>
9 juni	Raadslid Daisy Mertens, raadsadviseurs Bregje Beermans en Talitha Stam en stagiair Janneke Sillen	Werkbezoek VVE in Helmond voor het <i>briefadvies over voorzieningen voor het jonge kind</i>
10 juni	Raadsadviseurs Jasper Jans, Bregje Beerman en Talitha Stam	Werkbezoek aan Wauben Productie in het kader van het advies <i>Een klemmend beroep</i>
12 juni	Voorzitter Edith Hooge	<i>Keynote</i> -lezing over het advies <i>Later selecteren, beter differentiëren</i> op het congres vanwege het 25-jarig bestaan van het praktijkonderwijs
13 juni	Secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen, raadsadviseur Bregje Beerman en stagiair Janneke Sillen	Werkbezoek aan VVE De Schulpwei in Wassenaar voor het <i>Briefadvies over voorzieningen voor het jonge kind</i>
15 juni	Voorzitter Edith Hooge	Deelname aan Jaardiner Vereniging voor Overheidsmanagement (VOM)
23 juni	Raadsadviseurs Jasper Jans, Bregje Beerman en Talitha Stam	Werkbezoek aan Areas mbo in Almere in het kader van het advies <i>Een klemmend beroep</i>
27 juni	Voorzitter Edith Hooge	Presentatie Universiteit Leiden (campus Den Haag) bij het Neth-ER en UNL-evenement Europese kennisstrategie voor een veranderende wereld, aan de hand van het advies <i>Actief in Europa</i>

Inhoud

Woord vooraf

Interview
Onderwijs is de basis voor alles wat het leven brengt

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

27 juni	Voorzitter Edith Hooge, secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen en commissievoorzitter Esmah Lahlah	Aanbieding verkenning <i>Schaarste schuurt</i> aan Directeur-Generaal Funderend Onderwijs Inge Vossenaar
4 juli	Voorzitter Edith Hooge, raadsleden Cor van Montfort en Esmah Lahlah en raadsadviseurs Martine Braaksma en Helma Twilt	Rondetafelgesprek Onderwijsraad en vertegenwoordigers van OCW, Algemene Onderwijsbond (AOB), PO-Raad, VO-raad, CNV, AVS en Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in het kader van de verkenning <i>Schaarste schuurt</i>
7 juli	Raadsadviseur Hein Broekkamp en raadslid Susan te Pas	Sessie bij Onderwijs Research Dagen in het kader van het advies <i>Inzet van intelligente technologie</i>
25 juli	Voorzitter Edith Hooge	Livegang podcast IMC Weekendschool
7 september	Voorzitter Edith Hooge en secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen	Werkbezoek van de Vlaamse Onderwijsraad
7 september	Raadsadviseurs Helma Twilt en Martine Braaksma	Toelichting op de verkenning <i>Schaarste schuurt</i> in het kader van een onderzoek van de University of Helsinki, in opdracht van het Ministry of Education and Culture of Finland
19 september	Raadsadviseur Martine Braaksma	Toelichting op de verkenning <i>Schaarste schuurt</i> bij schoolbesturen uit Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Almere
21 september	Raadslid Susan te Pas	Toelichting op de verkenning <i>Schaarste schuurt</i> bij Achterhoek VO
21 september	Secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen	In gesprek bij het Onderwijsontbijt van Onderwijsontwikkeling Nederland
25 september	Secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen	Bijdrage aan vergadering College voor Toetsen en Examineren
27 september	Voorzitter Edith Hooge, secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen en commissievoorzitter Cor van Montfort	Overhandiging van het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i> aan minister Mariëlle Paul
28 september	Raadsadviseurs Helma Twilt en Martine Braaksma	Toelichting op de verkenning <i>Schaarste schuurt</i> aan onderzoekers van TNO
2 oktober	Voorzitter Edith Hooge en secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen	Kennismaking met Habib el Malki, voorzitter van de Marokkaanse Onderwijsraad (Conseil Supérieur de l'Éducation, de la Formation et de la Recherche Scientifique)
3 oktober	Voorzitter Edith Hooge, raadslid Luc Sluijsmans, secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen en raadsadviseur Martine Braaksma	Technische briefing over de verkenning <i>Schaarste schuurt</i> aan de vaste commissie voor OCW van de Tweede Kamer
4 oktober	Raadsadviseurs Martine Braaksma en Jasper Jans en stagiair Ella Verhoeven	Toelichting op de verkenning <i>Schaarste schuurt</i> aan onderzoekers van European University Institute, Universiteit Utrecht en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)
5 oktober	Raadsadviseur Hein Broekkamp en Bart Leurs (voormalig raadsadviseur)	Presentatie bij de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) over het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i> plus een gesprek over de verbinding met het ROB-advies <i>Gezag van de overheid</i> (2022)
9 oktober	Raadsadviseur Raymond Kubben	Presentatie en gesprek over het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i> tijdens het Profielberaad Verus/samenwerkende profielorganisaties
10 oktober	Voorzitter Edith Hooge	Deelname aan panelgesprek bij het SLO-congres Actualisatie Kerndoelen
11 oktober	Voorzitter Edith Hooge en raadsadviseur Karin Westerbeek	Gesprek met het algemeen bestuur van de VO-raad over de Code Goed Onderwijsbestuur VO in het kader van het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>
12 oktober	Voorzitter Edith Hooge	<i>Keynote</i> op netwerkbijeenkomst Hobéon, Van doorstroom naar zijstroom: de regio als knooppunt?
18 oktober	Raadslid Daisy Mertens	Toelichting aan beleidsmedewerkers van OCW over het <i>Briefadvies over voorzieningen voor het jonge kind</i>
24 oktober	Raadslid Cor van Montfort	Toelichting aan VO-raad, Commissie Code Goed Onderwijsbestuur, over het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>
30 oktober	Voorzitter Edith Hooge	Webinar voor leden van de PO-Raad om toelichting te geven over het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>
31 oktober	Voorzitter Edith Hooge	Lunchcollege bij VTOI-NVTK (Vereniging van toezichthouders in onderwijs en kinderopvang) over het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>
1 november	Raadsadviseur Helma Twilt	Toelichting op de verkenning <i>Schaarste schuurt</i> bij netwerkbijeenkomst van VOS/ABB (Vereniging voor openbare en algemeen toegankelijke scholen)

Inhoud

Woord vooraf

Interview
Onderwijs is de basis voor alles wat het leven brengt

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

7 november	Raadsadviseur Martine Braaksma	Toelichting op de verkenning <i>Schaarste schuurt</i> bij netwerkbijeenkomst van VOS/ABB
7 november	Raadslid Trudie Schils	Deelname aan rondetafeldiscussie over Evidence based beleid in onderwijs, Erasmus University Rotterdam
8 november	Raadslid Daisy Mertens	Toelichting op het <i>Briefadvies over voorzieningen voor het jonge kind</i> bij Kans & Kleur en Kinderopvang De Eerste Stap
13 november	Raadsadviseurs Hein Broekkamp en Rosanne Aantjes en stagiair Ella Verhoeven	Gastcollege op Universitaire Pabo van Amsterdam in het kader van het advies <i>Lerarenopleidingen</i>
21 november	Voorzitter Edith Hooge	Livegang BNR-podcast <i>Én gratis bier voor iedereen</i> , met Bas Jacobs en Laurens Dassen (Volt) over <i>Brief aan nieuw kabinet</i>
21 november	Raadsleden Daisy Mertens en Pieter Huisman, secretaris-directeur Mirjam van Leeuwen, raadsadviseurs Karin Westerbeek, Helma Twilt, Desiree Berendsen en Tim Wagelaar en stagiairs Sven Schothorst en Ella Verhoeven	Wereldcafé Onderwijsraad, in gesprek met leraren over het advies <i>De positie van de beroepsgroep leraren</i>
24 november	Voorzitter Edith Hooge, raadsleden Cor van Montfort en Trudie Schils, raadsadviseurs Karin Westerbeek, Helma Twilt, Desiree Berendsen en Tim Wagelaar en stagiairs Sven Schothorst en Ella Verhoeven	Wereldcafé Onderwijsraad in gesprek met leraren over het advies <i>De positie van de beroepsgroep leraren</i>
24 november	Raadsadviseurs Martine Braaksma en Bregje Beerman	Werkbezoek aan De Nieuwste School, Tilburg in het kader van het advies <i>Later selecteren, beter differentiëren</i>
29 november	Raadsadviseurs Martine Braaksma en Helma Twilt	Toelichting op de verkenning <i>Schaarste schuurt</i> bij EUNEC over het thema <i>teacher supply</i>
30 november	Raadsadviseur Helma Twilt en Martine Braaksma	Toelichting op de verkenning <i>Schaarste schuurt</i> bij PO-Raad
13 december	Voorzitter Edith Hooge	Presentatie bij seminarie Vlaamse Onderwijsraad over het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>
19 december	Voorzitter Edith Hooge en raadslid Cor van Montfort	Presentatie bij OCW over het adviezendrieluik schoolbesturen-schoolleiders-leraren
20 december	Voorzitter Edith Hooge	Deelname aan Pettelaar-overleg in het kader van het advies <i>Een duidelijke positie voor schoolbesturen</i>

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

De raad in de media

Er was in 2023 veel media-aandacht voor de adviezen [Schaarste schuurt](#) en [Een duidelijke positie voor schoolbesturen](#). De raad is actief op X en LinkedIn. Op LinkedIn is net als in voorgaande jaren een flinke stijging te zien in het aantal volgers.

De raad in de media

	2023	2022
Vermeldingen in media	1129	572
Persberichten	20	13
Interviews voorzitter	17	14
Volgers X	21.921	22.473
Posts X	93	64
Weergaven berichten X	288.355	198.718
Volgers LinkedIn	24.358	19.514
Updates LinkedIn	96	68
Weergaven van updates	489.260	339.358

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

docenten doen ertoe

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Tabitha (25), alumna bedrijfskunde en theologie:
**‘Naast de kennis die je vergaart, gaat het ook om
persoonsvorming en *Bildung*. Dat is de waarde
van onderwijs: dat je er veel kunt leren, dat je er
gevormd wordt als mens en dat anderen
iets in je zien.’**

‘Op de middelbare school vertelde mijn geschiedenisdocente dat ze voor het onderwijs had gekozen omdat ze zo van leerlingen houdt, misschien nog wel meer dan van het vak geschiedenis. Bij haar kon ik terecht voor goede gesprekken als ik gedoe had met vriendinnen of thuis. Ze zei: ‘Je kunt wel naar een andere plek gaan, maar je neemt jezelf uiteindelijk altijd mee.’ Daar denk ik nog vaak aan.’

Walhalla

‘In mijn eindexamenjaar zei een docent dat bedrijfskunde een geschikte studie voor mij zou zijn. Na zes jaar middelbare school verlangde ik naar een bredere horizon. Ik voelde me direct op mijn plek op de universiteit en dat is nog steeds zo. Zeker het eerste jaar ging er een wereld voor me open, met een walhalla aan kennis. Docenten introduceerden vakgebieden waar ik nog niets van wist. Ik werd aangemoedigd te onderzoeken en kennis tot me te nemen. Naast de kennis die je dankzij onderwijs vergaart, gaat het ook om persoonsvorming en *Bildung*. Dat is de waarde van onderwijs: dat je er veel kunt leren, dat je er gevormd wordt als mens en dat anderen iets in je zien.’

Persoonlijk contact

‘Het doet ertoe wie je docenten zijn. Dat een docent na een les nog even blijft hangen en bereikbaar is voor studenten die iets willen vragen. Persoonlijk contact is belangrijk. Ik ben bang dat de onderwijscultuur zich te veel op het meetbare richt en totaal verzakelijkt. Docenten houden ook meer afstand onder invloed van andere ontwikkelingen: verontwaardigde studenten die verhaal komen halen vanwege een lage beoordeling. Of de tendens dat bepaalde onderwerpen taboe worden.’

Niet perfect

‘Docenten blijken ook gewone mensen, die soms een half jaar aan een onderzoeksvoorstel werken dat vervolgens wordt afgekeurd. Succes en mislukking liggen vaak dicht bij elkaar – ook een leerzaam inzicht. Doordat ik student-assistent werd, kreeg ik mee hoe docenten kampen met werkdruk. Mentale gezondheid is een lastig thema. Ik ontdekte dat ik als student niet alles perfect hoeft te doen. Kennis is één ding, maar het gaat er ook om hoe je een goed mens kunt zijn.’

samenstelling raad en bureau

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

De leden van de Onderwijsraad doen hun werk onafhankelijk. Bij Koninklijk Besluit zijn zij op persoonlijke titel voor vier jaar benoemd. Hierna kunnen zij nog tweemaal worden herbenoemd. De leden van de raad komen uit verschillende geledingen van de maatschappij (onderwijs, wetenschap, het openbaar bestuur).

Een stafbureau ondersteunt de Onderwijsraad inhoudelijk en facilitair. De directeur van het bureau is tevens secretaris van de raad.

Overzicht raadsleden 2023

Voorzitter

Prof. dr. E.H. (Edith) Hooge:
hoogleraar onderwijsbestuur bij TIAS, Universiteit van Tilburg

Leden

Dr. dr. O. (Orhan) Agirdag:
hoofddocent pedagogische wetenschappen aan de
KU Leuven, universitair docent aan de Universiteit van
Amsterdam en lector aan Academica UoAS

Prof. dr. G. (Gert) Biesta:
hoogleraar Educational Theory and Pedagogy aan de
University of Edinburgh in Schotland en hoogleraar Public
Education aan Maynooth University in Ierland

Prof. dr. mr. P.W.A. (Pieter) Huisman:
bijzonder hoogleraar onderwijsrecht aan de Tilburg Law
School en senior adviseur bij Hobéon

Dr. A (Esmah) Lahlah: wethouder gemeente Tilburg met
de portefeuille Arbeidsparticipatie, Bestaanszekerheid en
Mondiale Bewustwording (lid tot 1 oktober 2023)

Dr. D.J.M. (Dominique) Majoor:
lid van het college van bestuur van het Koning Willem I
College

D. (Daisy) Mertens MEd:

leraar ondersteuningsklas passend onderwijs bij brede
basisschool De Vuurvogel in Helmond

Dr. C.J. (Cor) van Montfort:

onderzoeker goed bestuur, kwaliteitszorg en lerend vermogen
in het onderwijs aan de Vrije Universiteit Amsterdam en
research fellow publiek-private samenwerking voor leefbare
steden aan de Universiteit van Tilburg

Prof. dr. S.F. (Susan) te Pas:

hoogleraar cognitieve psychologie aan de Universiteit Utrecht
en decaan van het University College Utrecht

Prof. dr. T. (Trudie) Schils

hoogleraar onderwijseconomie aan de Universiteit van
Maastricht

Drs. L.Y.P. (Luc) Sluijsmans:

rector van po/vo/isk/IB World school Denise in Amsterdam
Nieuw-West

Secretaris

Drs. M.P. (Mirjam) van Leeuwen

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Overzicht medewerkers bureau 2023

Inhoud

Woord vooraf

Interview
*Onderwijs is de basis voor alles
wat het leven brengt*

1 Over de Onderwijsraad

2 Adviezen en verkenning 2023

Interview
Vorbereiding op de toekomst

3 Activiteiten van de raad

Interview
De beste versie van jezelf

4 Impact adviezen

Interview
Docenten doen ertoe

5 Samenstelling raad en bureau

Colofon

Secretaris-directeur

Drs. M.P. (Mirjam) van Leeuwen

Senior raadsadviseur/plaatsvervangend secretaris

Dr. J.K. (Karin) Westerbeek

Raadsadviseurs

Dr. M.S. (Rosanne) Aantjes (per 14 augustus 2023)

B.J. (Bregje) Beerman MSc

Dr. D.J. (Desiree) Berendsen (per 21 augustus 2023)

Dr. M.A.H. (Martine) Braaksma

Dr. H. (Hein) Broekkamp

Mr. drs. M.G.F. (Frans) Hoogendijk

Dr. J.K. (Jasper) Jans

Mr. dr. R.M.H. (Raymond) Kubben

Dr. E.C. (Els) Schram (tot maart 2023)

Dr. T.M.I.C. (Talitha) Stam

Drs. H.G. (Helma) Twilt

T. (Tim) Wagelaar MSc (per 4 september 2023)

Communicatieadviseurs

F. (Fenna) Knops MSc

Drs. S.L. (Sandra) Loois

Algemene zaken en ondersteuning

Drs. M.E. (Maria) Gresnigt-Bakx

E.J. (Erna) van der Pauw

M.M.C. (Marleen) van Waasdijk

S. (Susanne) van der Wilk

Financiële zaken

M. (Madelon) van Wandelen

goed onderwijs
voor
iedereen:
daar draagt
de
onderwijsraad
aan bij

Colofon

Onderwijsraad

Prins Willem Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
www.onderwijsraad.nl
(070) 310 00 00

ISBN 978-94-6121-089-0
Intern documentnr. AD.2400057

Ontwerp

thonik

Fotografie

Edwin Walvisch
© Onderwijsraad, Den Haag

Interviews

Trichis | Joke Ligterink

April 2024